

Energie Beheer in Nederland

In de vroege morgen van 23 juni werd ik uit mijn bed gebeld door BNR Nieuwsradio, later gevolgd door Radio 1 en de Wereld Omroep. Meestal betekent dat een stijgende dan wel een dalende olieprijs of een overname van een Nederlands energiebedrijf. Dan vertel ik wat ik daarvan denk en hoe je dat kunt verklaren. Het is iedere keer een uitdaging bekende feiten en nieuwigheden in luttele minuten te interpreteren. Maar ik ben zelden echt verbaasd. Die 23ste juni, echter, raakte ik wel opgewonden.

De boodschap in de vroege ochtend was dat Energie Beheer Nederland (EBN) een rapport had gepubliceerd, waarin gesteld werd dat er zich onder de Nederlandse bodem mogelijk nog 500.000 miljard kubieke meter nog niet ontdekt gas zouden bevinden. De onvoorstelbaarheid van deze nog niet ontdekte, maar potentieel aanwezige, hoeveelheid gas wordt duidelijk als we het afzetten tegen de ongeveer 2.887 miljard m³ die inmiddels gewonnen is, terwijl er 1.250 miljard m³ onder productie is; de zogenoemde bewezen reserves. Van de nog te ontdekken hoeveelheid gas is een klein deel van ongeveer 400 miljard m³ te

Door
Aad Correljé

verwachten binnen de huidige productie- en exploratielicenties, terwijl een nog kleiner deel in vrije gebieden te vinden zou zijn. Dit betreft de conventionele reserves die bij huidige olie- en gasprijzen en bij de huidige stand van de technologie min of meer probleemloos te winnen zijn. Al met al zou dit de Nederlandse gasproductie, van zo'n 80 miljard m³ per jaar, met een vijftal jaren verlengen tot ongeveer 21 jaar. Maar veel opwindender lijkt natuurlijk het onwezenlijke getal van 500.000 miljard kubieke meters, dat bij de huidige productie, nog voor een oneindige eeuwigheid in Nederlands aardgas zou kunnen voorzien.

Als wetenschapper raakte ik echter niet zozeer opgewonden door die gigantische getallen, maar door het feit dat hier een oud debat nieuw leven ingeblazen leek te worden; een debat dat wederom van groot belang lijkt te zijn voor de energievoorziening van de toekomst. Dat ik er zo opgewonden van raakte, komt vooral doordat ik gepromoveerd ben bij Peter Odell, een van de hoofdrolspelers in dat debat. Anders dan alleen uit te gaan van de informatieoverproduceerbare reserves die gepubliceerd werd door geologen, veelal in dienst van de oliemaatschappijen, voorspelde Odell de productie van reserves en de winning van olie en gas vooral uit de interactie van olie- en gasprijzen en het bestaan van markten voor de producten, met de politieke context, ontwikkelingen in exploratie- en productietechnieken en innovaties in de ondernemingen, op het gebied van financiering, de organisatie

en de verkoop van de gewonnen energiedragers. Natuurlijk moeten er olie- en gasvoorkomens aanwezig zijn, maar uiteindelijk bepalen de andere factoren of er überhaupt naar gezocht wordt en of ze ooit winstgevend in productie genomen en verkocht worden. Begin jaren '70 van de vorige eeuw voorspelde Odell een grote toekomst voor de olie- en gasproductie op de Noordzee. Dit werd toen fanatiek bestreden door de betrokken oliemaatschappijen. Jaren later bleek dat het geologisch potentieel, in combinatie met verschuivingen in de politieke en technologische voorwaarden en de ondernemingsgeest, de Noordzee tot een van de belangrijkste productiegebieden maakte. De oliemaatschappijen waren uit hun oorspronkelijke concessies in het Midden-Oosten en andere landen verdreven en Europa stond open voor het (weer) ontwikkelen van een 'eigen' energieproductie. Dit stimuleerde investeringen in offshore technologie en leidde tot de nieuwe vormen van samenwerking en bedrijfsvoering die noodzakelijk waren om op de Noordzee en later in de Atlantische Oceaan rond Noorwegen olie en gas te produceren en in Europa te verkopen.

Ik was niet de enige die opgewonden was. De belangstelling van de media, maar ook de reacties van collega's maakten duidelijk, dat ieder zijn eigen conclusies trok uit het EBN-rapport. Sommigen stelden, dat de schattingen onzinnig waren en nooit tot productie zouden leiden. Anderen waren bevreesd, dat de schijnbaar ruime beschikbaarheid van gas zou leiden tot de teloorgang van het stimulerende klimaat voor de bestaande exploratie en productie in Nederland of voor het ontwikkelen van duurzame energie. Nog weer anderen zagen een bevestiging van het vermoeden, dat de industrie ons toch voor de gek hield om munt te slaan uit de vermeende energieschaarste.

En ik? Ik was erg blij, dat met dit rapport een signaal gegeven is dat er misschien nog grote hoeveelheden gas te winnen zijn in Nederland. Dat verbreedt de mogelijkheden voor een zinvolle maatschappelijke discussie over de toekomstige energievoorziening in Nederland en Europa. Het biedt perspectief voor technologische ontwikkeling en het opleiden van technici en geologen. Het schept ook een langetermijnperspectief voor de bedrijven in de industrie. Het onderstreept de noodzaak om tot effectieve beleidsarrangementen te komen, waarbij de voorzieningszekerheid, het milieu en de kosten serieus afgewogen worden. Maar ik was vooral gelukkig en dankbaar dat mijn opleiding bij Odell mij het perspectief gaf om dit 'nieuwe' nieuws te combineren met de mij bekende feiten, het te interpreteren en mij niet te laten verbazen. ■

Aad Correljé is universitair hoofddocent Economie van Infrastructuren aan de TU Delft en verbonden aan het Clingendael International Energy Programme.